

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

z 15. decembra 2005

k návrhu nariadenia ES o údajoch o príkazcovi, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov

(CON/2005/56)

(2005/C 336/07)

Európska centrálna banka (ECB) prijala 14. októbra 2005 žiadosť Rady Európskej únie o stanovisko k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o údajoch o príkazcovi, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov (KOM(2005) 343 v konečnom znení) (ďalej len „navrhované nariadenie“) ⁽¹⁾.

Právomoc ECB vydať stanovisko je založená najmä na článku 105 ods. 4 prvej zarážke v spojení s článkom 105 ods. 2 štvrtou zarážkou Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, nakoľko navrhované nariadenie sa týka základnej úlohy Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB), ktorou je podporovať plynulé fungovanie platobných systémov ⁽²⁾. V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

1. Povinnosti sprostredkujúcich poskytovateľov platobnej služby

1.1 Vymedzenie pojmu „sprostredkujúci poskytovateľ platobnej služby“ (ďalej len „sprostredkujúci PPS“) uvedený v článku 3 ods. 6 navrhovaného nariadenia odkazuje na poskytovateľa platobnej služby (ďalej len „PPS“), „ktorý sa netýka príkazcu ani príjemcu a ktorý sa zúčastňuje na vykonávaní prevodov finančných prostriedkov“. Nakoľko sa prevádzkovatelia platobných systémov a systémov zúčtovania a vyrovnania obchodov, ako aj poskytovatelia služieb prenosu správ zúčastňujú na vykonávaní prevodov finančných prostriedkov, zdá sa, že spadajú do rozsahu pôsobnosti navrhovaného nariadenia.

1.2 Títo prevádzkovatelia a poskytovatelia služieb však nie sú v priamom vzťahu s klientmi, či už s príkazcami alebo príjemcami, a preto nemajú k dispozícii všetky údaje, ktoré sa na základe navrhovaného nariadenia vyžadujú. Preto by sa mali povinnosti ukladať iba úverovým inštitúciám, ktoré sa priamo zúčastňujú na vzťahoch s klientmi, alebo finančným subjektom, ktoré sú súčasťou platobného reťazca na výkon prevodov finančných prostriedkov, pretože tieto subjekty majú potrebné údaje k dispozícii ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Toto stanovisko vychádza zo znenia navrhovaného nariadenia, ku ktorému bola ECB formálne konzultovaná, t. j. zo znenia z 26. júla 2005. ECB si je však vedomá, že počas predsedníctva Spojeného kráľovstva došlo k ďalšiemu prepracovaniu navrhovaného nariadenia na úrovni pracovnej skupiny Rady.

⁽²⁾ Právomoc ECB vydať stanovisko sa okrem toho zakladá na článku 22 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky, ktorý sa týka úlohy ECB a národných centrálnych bánk zabezpečiť okrem iného účinnosť a spoľahlivosť zúčtovacích a platobných systémov v rámci Spoločenstva a voči iným krajinám.

⁽³⁾ T. j. údaje požadované na základe kapitol II a III navrhovaného nariadenia. ECB uviedla podobnú pripomienku v odseku 12 stanoviska ECB CON/2005/2 zo 4. februára 2005 na žiadosť Rady Európskej únie k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o prevencii používania finančného systému na účely prania špinavých peňazí, vrátane financovania terorizmu, Ú. v. EÚ C 40, 17.2.2005, s. 9. V tomto stanovisku ECB poukázala na skutočnosť, že prevádzkovatelia platobných systémov môžu skontrolovať iba samotnú existenciu nejakej informácie v príslušnom poli, ale nemôžu skontrolovať kvalitu, úplnosť, presnosť alebo zmysluplnosť tejto informácie. ECB odporučila, aby sa prevádzkovatelia platobných systémov vyňali z požiadavky na identifikáciu konečného príjemcu platby bez toho, aby bola dotknutá ich povinnosť zabezpečiť, aby sa platobné príkazy zadané týmto systémom dali účinne sledovať pomocou vhodnej identifikácie účastníkov systému.

- 1.3 Vzhľadom na vyššie uvedené ECB dôrazne odporúča, aby sa do navrhovaného nariadenia vložilo ustanovenie, podľa ktorého budú prevádzkovatelia platobných systémov a systémov zúčtovania a vyrovnaní obchodov, ako aj poskytovatelia služieb prenosu správ výslovne vyňatí z rozsahu pôsobnosti navrhovaného nariadenia, spolu s vysvetľujúcim bodom odôvodnenia. Touto výnimkou by nemala byť dotknutá povinnosť prevádzkovateľov týchto systémov zabezpečiť, aby sa platobné príkazy zadané do týchto systémov mohli účinne sledovať pomocou vhodnej identifikácie účastníkov systému. ECB v tejto súvislosti poznamenáva, že tretia smernica o boji proti praniu špinavých peňazí obsahuje bod odôvodnenia, v ktorom sa upresňuje, že fyzické alebo právnické osoby, ktoré poskytujú úverovým alebo finančným inštitúciám výhradne informačné alebo iné podporné systémy na prevod finančných prostriedkov alebo systémy zúčtovania a vyrovnaní obchodov, nespádajú do rozsahu pôsobnosti tejto smernice ⁽¹⁾.
- 1.4 Článok 13 ods. 2 navrhovaného nariadenia sa okrem toho týka povinností sprostredkujúceho PPS v prípadoch, keď nedostane úplné údaje o príkazcovi. Odseky 12 a 13 revíзованej výkladovej poznámky k osobitnému odporúčaniam VII: Bezhotovostné prevody ⁽²⁾ (ďalej len „výkladová poznámka“), ktorú vypracovala Finančná akčná skupina (FATF), neobsahujú podobnú informačnú požiadavku. ECB v tejto súvislosti neodporúča návrh, aby sa na sprostredkujúceho PPS preniesla zodpovednosť za informovanie PPS príjemcu o tom, že údaje sú neúplné. Bolo by vhodnejšie, aby túto povinnosť mali priamo zúčastnené osoby, t. j. PPS príkazcu a PPS príjemcu, nakoľko tieto osoby by mali mať za každých okolností k dispozícii údaje požadované podľa ustanovení kapitol II a III navrhovaného nariadenia. Jedinými povinnosťami sprostredkujúceho PPS by mali byť povinnosti podľa článku 12 a článku 13 ods. 1 navrhovaného nariadenia, na základe ktorých sa vyžaduje, aby sa všetky údaje o príkazcovi, ktoré boli prijaté ako súčasť prevodu, uschovali s prevodom a aby sa takéto údaje uchovávali v záznamoch po dobu piatich rokov. Preto by sa mal vypustiť článok 13 ods. 2 navrhovaného nariadenia.

2. Vymedzenie pojmov

- 2.1 Ako všeobecnú poznámku ECB uvádza, že by bolo žiaduce zabezpečiť čo najväčší súlad medzi vymedzeniami pojmov v článku 4 navrhovanej smernice o platobných službách na vnútornom trhu ⁽³⁾ a vymedzeniami pojmov v navrhovanom nariadení, predovšetkým vymedzením pojmu „používateľ platobnej služby“ v článku 3 ods. 8 navrhovaného nariadenia.
- 2.2 Osobitné odporúčanie VII o bezhotovostných prevodoch (ďalej len „osobitné odporúčanie VII“) prijaté FATF výslovne zahŕňa finančné inštitúcie vrátane subjektov vykonávajúcich prevod peňazí. V navrhovanom nariadení sa na subjekty vykonávajúce prevod peňazí výslovne neodkazuje. Je veľmi pravdepodobné, že vymedzenie pojmu „poskytovateľ platobnej služby“ v článku 3 ods. 5 navrhovaného nariadenia subjekty vykonávajúce prevod peňazí zahŕňa, ale v záujme zabezpečenia výslovného súladu navrhovaného nariadenia s osobitným odporúčaním VII by sa do tejto definície mohol vložiť odkaz na subjekty vykonávajúce prevod peňazí.
- 2.3 Okrem toho by sa malo doplniť vymedzenie pojmu „jedinečný identifikačný údaj“, v ktorom by sa mali zohľadniť rozličné možné kombinácie údajov, ktoré sa vyžadujú na identifikáciu príkazcu.

3. Obchodné operácie

- 3.1 ECB berie na vedomie, že bod odôvodnenia 6 navrhovaného nariadenia sa okrem iného týka vyňatia prevodov finančných prostriedkov, ktoré plynú z „obchodných operácií“, za určitých podmienok z pôsobnosti tohto nariadenia. Neexistuje síce vymedzenie pojmu „obchodná operácia“, ale článok 2 ods. 2 vymedzuje, že navrhované nariadenie „sa neuplatňuje na prevody finančných prostriedkov, ktoré plynú z obchodnej operácie vykonanej použitím kreditnej alebo debetnej karty alebo akéhokoľvek iného podobného platobného nástroja“.

⁽¹⁾ Bod odôvodnenia 34 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu (Ú. v. EÚ L 309, 25.11.2005, s. 15).

⁽²⁾ Dostupné na internetovej stránke FAFT www.faft-gafi.org.

⁽³⁾ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o platobných službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení smerníc 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES, 1. decembra 2005, KOM(2005) 603 v konečnom znení; dostupné na internetovej stránke Komisie www.europa.eu.int.

- 3.2 Odsek 10.a výkladovej poznámky výraz „obchodná“ výslovne nepoužíva. Naopak uvádza, že osobitné odporúčanie VII nezahŕňa prevody, ktoré plynú z operácií vykonaných použitím kreditnej alebo debetnej karty, pokiaľ číslo kreditnej alebo debetnej karty sprevádza všetky prevody, ktoré plynú z operácie. V odseku 10.a sa však takisto uvádza, že ak sa kreditné alebo debetné karty použijú ako platobný systém k uskutočneniu peňažného prevodu, vzťahuje sa na ne osobitné odporúčanie VII a potrebné údaje by mali byť zahrnuté v správe. Z toho vyplýva, že osobitné odporúčanie VII rozlišuje medzi použitím kariet na platby za tovary a služby (na ktoré sa osobitné odporúčanie VII nevzťahuje) a použitím kariet na úhrady (na ktoré sa toto odporúčanie vzťahuje). ECB navrhuje prepracovať bod odôvodnenia 6 a prvý pododsek článku 12 ods. 2 navrhovaného nariadenia, aby sa zabezpečil väčší súlad s výkladovou poznámkou ⁽¹⁾.
- 3.3 Vo všeobecnosti sa článok 2 ods. 2 navrhovaného nariadenia zrejme zakladá na predpoklade, že pre PPS príkazcu a/alebo PPS príjemcu je vždy možné identifikovať, či sa kreditné a debetné karty použili na platby za tovary a služby alebo na vykonanie úhrady. Tento predpoklad však nie je vždy správny, nakoľko všetky druhy platobných nástrojov možno použiť na takéto operácie. Ak sa platba uskutoční prostredníctvom kreditnej alebo debetnej karty, iba vlastník/prevádzkovateľ systému kreditnej alebo debetnej karty dostane údaje, z ktorých možno odvodiť účel transakcie. PPS príkazcu a PPS príjemcu dostanú iba údaje potrebné na zúčtovanie transakcie na účte svojho klienta, t. j. nedostanú žiadne údaje o účele transakcie. Zavedenie režimu, ktorý by vyžadoval, aby PPS overovali účel takýchto transakcií, by preto neprispievalo k plynulému fungovaniu platobných systémov. A tak, hoci ECB chápe snahu vyňať transakcie vykonané použitím kreditnej alebo debetnej karty na platby za tovary a služby z povinnosti uvádzať úplné údaje o príkazcovi, tento návrh je zrejme neuskutočniteľný, nakoľko subjekty, na ktoré sa navrhované nariadenie vzťahuje, nemajú žiadne prostriedky, ktoré by im za akýchkoľvek okolností umožnili identifikovať účel platby. Zámerom článku 2 ods. 2 však môže byť, že vyrovnanie účtu (prostredníctvom PPS príkazcu) týkajúceho sa transakcií, ktoré príkazca vykonal prostredníctvom kreditnej karty, nie je súčasťou úhrady, ktorá mohla byť vyvolaná použitím kreditnej karty, ale úplne samostatnou úhradou príkazcu v prospech spoločnosti, ktorá kreditnú kartu vydala. V takom prípade ECB s obsahom článku 2 ods. 2 súhlasí, ale v záujme právnej jasnosti by navrhovala, aby sa tento zámer v navrhovanom nariadení vyjadril jednoznačnejšie.

4. Prevody hromadných súborov

Článok 7 ods. 2 navrhovaného nariadenia upravuje prevody hromadných súborov určené príjemcom mimo Spoločenstva. Takéto prevody zahŕňajú jednotlivé prevody od jedného príkazcu určené rôznym príjemcom, ktoré sú zoskupené, potom zvyčajne „rozdelené“ prvým PPS v rámci procesu alebo prevádzkovateľom platobného systému a následne roztriedené podľa PPS príjemcu. Príjemca, ani PPS príjemcu nedokážu preto zistiť, či sa prijaté finančné prostriedky pôvodne previedli prostredníctvom hromadného súboru. Ak sa príjemca nachádza v krajine, ktorá je členom FATF, príslušná krajina musí takisto uplatňovať osobitné odporúčanie VII. PPS príjemcu by tak musel kontaktovať PPS príkazcu v rámci Spoločenstva alebo prvého sprostredkujúceho PPS, aby získal relevantné údaje. Preto sa poznamenáva, že používanie prevodov hromadných súborov na cezhraničnej úrovni prinesie veľký počet žiadostí o poskytnutie údajov o príkazcovi.

5. Dohody s územiaми alebo krajinami mimo Spoločenstva

Článok 18 navrhovaného nariadenia ustanovuje, že Európska komisia môže povoliť dohody medzi členskými štátmi a krajinami alebo územiaми mimo Spoločenstva, ktoré obsahujú odchýlky z navrhovaného nariadenia. Takéto povolenie si vyžaduje splnenie niekoľkých podmienok. Vzhľadom na konsolidáciu finančných trhov v rámci EÚ a rozvoja jednotnej oblasti platieb v eurách, sa prvá a tretia podmienka

⁽¹⁾ ECB zároveň poukazuje na mierne zavádzajúcu terminológiu výkladovej poznámky, ktorá odkazuje na použitie kariet ako „platobných systémov“, keď uvádza, že osobitné odporúčanie VII sa vzťahuje na platby prostredníctvom kariet použité na úhrady.

(t. j. aby sa krajina alebo územie podieľali na menovej únii s príslušným členským štátom alebo tvorili súčasť menového priestoru príslušného členského štátu a aby vyžadovali od PPS, ktorí spadajú pod jeho jurisdikciu, aby uplatňovali pravidlá stanovené v navrhovanom nariadení) zdajú dostatočné na to, aby sa dosiahli ciele požadovaného povolenia. Preto by sa mohla vypustiť druhá podmienka (aby krajina alebo územie boli členom platobných a kliringových systémov príslušného členského štátu).

6. Navrhované znenie

Pokiaľ by vyššie uvedené stanovisko viedlo k zmenám navrhovaného nariadenia, navrhované znenie príslušných zmien je uvedené v prílohe.

Vo Frankfurt nad Mohanom 15. decembra 2005

Prezident ECB
Jean-Claude TRICHET

PRÍLOHA

NAVRHOVANÉ ZNENIE

ZNENIE, KTORÉ NAVRHLA KOMISIA ⁽¹⁾ZMENY A DOPLNENIA, KTORÉ NAVRHUJE ECB ⁽²⁾

Zmena a doplnenie 1

Bod odôvodnenia 6

[Navrhuje sa vložiť nový bod odôvodnenia 6 a primerane prečíslovať nasledujúce body odôvodnenia.]

Požiadavky ustanovené týmto nariadením by mali spĺňať tie subjekty v platobnom reťazci, ktoré zabezpečujú vykonanie prevodu finančných prostriedkov a ktoré sú v klientskom vzťahu s príkazcom a príjemcom. Vzhľadom na to, že prevádzkovatelia platobných systémov a systémov zúčtovania a vyrovnania obchodov, ani poskytovatelia služieb prenosu správ nemajú takýto vzťah s klientom, sú vyňatí z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.

Odôvodnenie – pozri odseky 1.1 -1.3 stanoviska

Zmena a doplnenie 2

Bod odôvodnenia 6

(6) Kvôli nižšiemu riziku prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu spojeného s prevodmi finančných prostriedkov, ktoré plynú z obchodných operácií alebo v prípade, kedy sú príkazca a príjemca poskytovateľmi platobných služieb, ktorí konajú vo svojom vlastnom mene, je vhodné oslobodiť takéto prevody z rozsahu tohto nariadenia pod podmienkou, že je možné ich spätne sledovať až k príkazcovi.

(6) **Prevody finančných prostriedkov v prípadoch, kde je riziko prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu nižšie, je vhodné vyňať z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia. Tieto výnimky zahŕňajú kreditné a debetné karty, výbery z bankomatov, inkasá, zjednodušené postupy úhrady šekov, keď sa tieto nevracajú do vydávajúcej banky (*truncated cheques*), platby daní, pokút a iných poplatkov, keď sú príkazca a príjemca poskytovateľmi platobných služieb, ktorí konajú vo vlastnom mene.**

Okrem toho sa môžu členské štáty na to, aby zohľadnili charakteristiky vnútroštátneho platobného systému, rozhodnúť udeliť výnimku elektronickým sporožirovým platbám za podmienky, že je vždy možné spätne sledovať prevod až k príkazcovi. Ak členské štáty uplatňujú výnimku zo smernice 2005/60/ES pre elektornické peniaze, táto výnimka by sa mala uplatňovať aj podľa tohto nariadenia za podmienky, že suma transakcie nepresiahne 1000 EUR.

Odôvodnenie – pozri odseky 3.1 -3.3 stanoviska

Zmena a doplnenie 3

Článok 2 ods. 2 prvý pododsek

2. Toto nariadenie sa neuplatňuje na prevody finančných prostriedkov, ktoré plynú z obchodnej operácie vykonanej použitím kreditnej alebo debetnej karty alebo akéhokoľvek iného podobného platobného nástroja za predpokladu, že osobitný identifikačný údaj, ktorým sa umožňuje sledovanie operácie až k príkazcovi, sprevádza všetky prevody finančných prostriedkov plynúcich z tejto obchodnej operácie.

2. Toto nariadenie sa **s výnimkou prípadov, keď sa kreditná alebo debetná karta používa na vykonanie úhrady**, neuplatňuje na prevody finančných prostriedkov, ktoré plynú z transakcie vykonanej použitím kreditnej alebo debetnej karty alebo akéhokoľvek iného podobného platobného nástroja za predpokladu, že jedinečný identifikačný údaj, ktorým sa umožňuje spätne sledovanie transakcie až k príkazcovi, sprevádza všetky prevody finančných prostriedkov plynúcich z tejto transakcie.

Odôvodnenie – pozri odseky 3.1 -3.3 stanoviska

⁽¹⁾ Kurzívou sa označujú časti textu, ktoré ECB navrhuje vypustiť.

⁽²⁾ Tučným písmom sa označuje nový text, ktorý ECB navrhuje.

Zmena a doplnenie 4

Článok 2 ods. 2 druhý pododsek

[Navrhuje sa vložiť nový druhý pododsek článku 2 ods. 2 a presunúť terajší druhý pododsek článku 2 ods. 2 tak, aby bol tretím pododsekom tohoto článku.]

Toto nariadenie sa neuplatňuje na prevádzkovateľov platobných systémov a systémov zúčtovania a vyrovnania obchodov alebo na poskytovateľov služieb prenosu správ.

Odôvodnenie – pozri odseky 1.1 -1.3 stanoviska

Zmena a doplnenie 5

Článok 3 ods. 5

5. „poskytovateľ platobnej služby“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu, ktorej obchodná činnosť zahŕňa poskytovanie platobných služieb užívateľom platobnej služby;

5. „poskytovateľ platobnej služby“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu, **vrátane subjektov vykonávajúcich prevody peňazí**, ktorej obchodná činnosť zahŕňa poskytovanie platobných služieb používateľom platobnej služby;

Odôvodnenie – pozri odsek 2.2 stanoviska

Zmena a doplnenie 6

Článok 3 ods. 8

8. „užívateľ platobnej služby“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá ako príkazca alebo príjemca využíva platobné služby;

8. „používateľ platobnej služby“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá **buď** ako príkazca, **alebo** ako príjemca, **alebo ako príkazca a zároveň aj ako príjemca** využíva platobné služby;

Odôvodnenie – pozri odsek 2.1 stanoviska

Zmena a doplnenie 7

Článok 3 ods. 10

[Terajšie znenie neobsahuje článok 3 ods. 10 – navrhuje sa vložiť osobitnú definíciu.]

10. „**jedinečný identifikačný údaj**“ znamená kombináciu písmen, čísel alebo symbolov stanovených poskytovateľom platobnej služby v súlade s protokolmi platobných a zúčtovacích systémov alebo systémov prenosu správ, ktorá sa použije na uskutočnenie prevodu.

Odôvodnenie – pozri odsek 2.3 stanoviska

Zmena a doplnenie 8

Článok 13 ods. 2

2. Ak v prípade uvedenom v odseku 1 sprostredkujúci poskytovateľ platobnej služby neobdrží úplné údaje o príkazcovi, bezodkladne a príslušne o tom pri prevode finančných prostriedkov informuje poskytovateľa platobnej služby príjemcu.

[Vypúšťa sa.]

Odôvodnenie – pozri odsek 1.4 stanoviska

Zmena a doplnenie 9

Článok 18 ods. 1 druhý pododsek písm. b)

b) je členom platobných a klíringových systémov príslušného členského štátu;

b) [Vypúšťa sa.]

Odôvodnenie – pozri odsek 5 stanoviska